

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobce: **Bc. L. R.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 12. 2023, o kasační stížnosti žalobce a **T. R.**, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2024, č. j. 4 Ad 7/2024-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost T. R. **se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti T. R.
- III. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- IV. Kasační stížnost žalobce **se odmítá.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Společnou kasační stížností napadají žalobce a T. R. (matka žalobce; dále jen „stěžovatelé“ či „stěžovatel“ a „stěžovatelka“) v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze, kterým městský soud neustanovil stěžovateli zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ve věci valorizace starobního důchodu T. R. a zároveň mu nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud uvedl, že návrh, ke kterému se žádost o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků vztahuje, zjevně nemůže být úspěšný, neboť v něm stěžovatel nijak netvrdí porušení svých práv. T. R. podala proti těmto rozhodnutí vlastní žalobu.

[3] Nejvyšší správní soud dodává, že řízení o druhé kasační stížnosti stěžovatelů, kterou napadají usnesení městského soudu ze dne 25. 6. 2024, č. j. 4 Ad 6/2024-47, jímž nebyl v řízení o žalobě proti totožnému rozhodnutí žalované ustanoven zástupce stěžovatelce, je u NSS vedeno pod sp. zn. 2 As 153/2024.

II. Kasační stížnost

[4] Stěžovatelé v kasační stížnosti odkazují na údajně nezákonné vyklizení jim pronajatých prostor společností TRISIA, a.s. v roce 2006. Městský soud měl před zahájením řízení zajistit soudní rozhodnutí o vyklizení těchto prostor od společnosti TRISIA, a.s. Pokud tak neučinil, měl vycházet z toho, že tato společnost odcizila majetek stěžovatelů, což je dostalo do tíživé situace. Soud porušil zákon, pokud orgánům činným v trestním řízení neoznámil skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin. Stěžovatelé se dále nachází v těžké situaci v důsledku autonehody, jejímž účastníkem byl v roce 2006 stěžovatel. Jsou nemajetní a nemají prostředky na právníka ani na placení soudních poplatků. Soud podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, provádí důkazy potřebné pro zjištění skutkového stavu a může vzít za prokázané skutečnosti obecně známé nebo známé mu z úřední činnosti. Stěžovatelé navrhli spojení řízení vedených u městského soudu. Také požádali o osvobození od soudních poplatků a navrhli, aby jim byl ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[5] Stěžovatelé ke kasační stížnosti připojili rozsáhlé přílohy, které oba dále doplňovali a opětovně zasílali i následně podáními ze dne 8. 7. 2024 a 19. 7. 2024. Přílohy svým rozsahem čítají desítky stran a mnohé dokumenty se v nich několikrát opakují.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

K nepřipustnosti kasační stížnosti stěžovatelky

[6] NSS se nejprve zabýval tím, zda je podaná kasační stížnost přípustná, a dospěl k závěru, že ve vztahu ke stěžovateli (T. R.) jde o kasační stížnost podanou osobou zjevně neoprávněnou (§ 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[7] Napadeným usnesením městského soudu bylo rozhodnuto o neustanovení zástupce (a neosvobození od soudních poplatků) toliko stěžovateli, nikoli také stěžovateli, přičemž řízení o její žalobě je u městského soudu vedeno pod jinou spisovou značkou (viz bod [3] výše).

[8] Jak již v minulosti uvedl rozšířený senát, procesní újma odůvodňující subjektivní přípustnost kasační stížnosti typicky nevzniká v případech procesních rozhodnutí krajského soudu, vztahujících se výlučně k právům (zpravidla procesnímu postavení) jiného účastníka řízení. I pokud je kasační stížnost proti takovému rozhodnutí krajského soudu (objektivně) přípustná (např. usnesení o ustanovení zástupce nebo osvobození od soudních poplatků), může ji podat jen ten z účastníků řízení, jemuž je takové rozhodnutí způsobilo zásáhnout do jeho právního postavení. Ostatních účastníků se takové rozhodnutí týká jen zprostředkovane (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2020, č. j. 9 Afs 271/2018-52, č. 4024/2020 Sb. NSS, body 41 a 50; obdobně např. usnesení NSS ze dne 13. 9. 2012, č. j. 3 As 72/2012-20).

[9] V nynější věci jde o právě takový případ. Napadené usnesení se totiž nijak netýká procesních práv stěžovatelky, která ani není účastníkem řízení vedeného pod

pokračování

sp. zn. 4 Ad 7/2024. NSS proto její kasační stížnost jako návrh podaný osobou zjevně neoprávněnou podle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl. S ohledem na tento závěr nebylo ve vztahu ke stěžovateli třeba samostatně rozhodovat o návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008-48, č. 1741/2009 Sb. NSS).

K neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti

[10] NSS se dále zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. O jeho návrhu na osvobození od soudních poplatků NSS samostatně nerozhodoval, neboť jeho kasační stížnost poplatkové povinnosti nepodléhá (usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[11] Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. platí, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

[12] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li soud k závěru, že *návrh zjevně nemůže být úspěšný*, takovou žádost zamítne (důraz dodán NSS).

[13] Krajský soud v souladu s judikaturou NSS (např. rozsudek ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006-69, č. 1616/2008 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 20. 8. 2020, č. j. 2 As 242/2020-13, bod 13) posoudil zjevnou neúspěšnost žaloby stěžovatele směřující proti rozhodnutí ve věci starobního důchodu jeho matky vzhledem k tomu, že v ní stěžovatel vůbec netvrdí dotčení svých práv a z povahy věci to ani nepřipadá v úvahu. Tato zjevná neúspěšnost se promítá i do nynějšího řízení. Jelikož je nedostatek aktivní legitimace stěžovatele od samého počátku řízení očividný, lze s jistotou říci, že nemůže být se svým návrhem úspěšný. Z toho důvodu NSS v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s. a § 35 odst. 10 s. ř. s. návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl.

Ke kasační stížnosti stěžovatele

[14] Stěžovatel má napadené usnesení za nesprávné a poukazuje na svou tíživou zdravotní, finanční a životní situaci. Uvádí, že si měl městský soud obstarat podklady od společnosti TRISIA, a.s., a pokud tak neučinil, měl vycházet z toho, že jsou stěžovatelé nemajetní. Soud měl provést důkazy, které jsou potřebné pro zjištění skutkového stavu. Nemajetnost stěžovatelů také podle něho vyplývá z účasti stěžovatele na dopravní nehodě zaviněné třetí osobou.

[15] Důvodem pro zamítnutí návrhů na ustanovení zástupce stěžovateli a na jeho osvobození od soudních poplatků však byla skutečnost, že městský soud dospěl k závěru, že žaloba stěžovatele, v řízení, o níž tyto návrhy podal, zjevně nemůže být úspěšná, protože

v ní netvrdil porušení svých práv. NSS ve shodě s městským soudem opakuje, že žaloba směřuje proti rozhodnutí ve věci valorizace důchodu jeho matky a nijak nezmiňuje, jak mělo dojít k porušení práv stěžovatele.

[16] Pokud tedy stěžovatel vytýká městskému soudu, že si nevyžádal další podklady a nezajistil a neprovedl důkazy, které jsou potřebné pro zjištění skutkového stavu, zejména nemajetnosti obou stěžovatelů, mívá tato jeho námitka zcela rozhodovací důvody napadeného usnesení. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jde o námitku nepřípustnou (srov. usnesení NSS ze dne 21. 11. 2007, č. j. 8 As 52/2006-74, č. 1655/2008 Sb. NSS, či ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS, bod 12). Z toho důvodu NSS ani neposuzoval, zda má stěžovatel v současnosti dostatek prostředků, či nikoli, a to ani na základě nových tvrzení o nemajetnosti zahrnutých do kasační stížnosti.

[17] Dílčí námitky, že městský soud porušil oznamovací povinnost podle § 8 odst. 1 věty druhé zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a že v roce 2006 došlo k protiústavnímu předání pravomoci k vyklizení prostor soukromé společnosti, jsou rovněž nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. I kdyby totiž ke stěžovatelem tvrzeným pochybením skutečně došlo, nemohlo by to mít žádný dopad na zákonnost napadeného rozhodnutí městského soudu. I tyto kasační námitky se mívají s rozhodovacími důvody městského soudu, a proto se jimi NSS nemohl zabývat.

[18] V kasační stížnosti tedy nebyly uplatněny žádné přípustné kasační důvody. Kasační stížnost je proto nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), neboť se opírá jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. NSS ji proto odmítl [§ 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s.].

[19] K návrhu, aby věci vedené pod sp. zn. 4 Ad 6/2024 a 4 Ad 7/2024 byly spojeny ke společnému projednání, NSS uvádí, že k takovému postupu je podle § 39 odst. 2 s. ř. s. oprávněn předseda senátu krajského soudu (resp. zde specializovaná samosoudkyně; srov. § 31 odst. 3 věta druhá s. ř. s.), nikoli NSS při rozhodování o kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] NSS ze shora uvedených důvodů odmítl kasační stížnost stěžovatelky jako návrh podaný osobou k tomu zjevně neoprávněnou [§ 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.] a odmítl kasační stížnost stěžovatele jako nepřípustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatele rozhodne krajský soud v rozhodnutí o žalobě, protože řízení o kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu je „vnořeno“ do řízení o žalobě (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelky T. R. vychází z § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Jelikož T. R. není účastníkem řízení vedeného u městského soudu pod sp. zn. 4 Ad 7/2024, není řízení o její kasační stížnosti řízením „vnořeným“ do řízení o žalobě vedené pod touto spisovou značkou.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2024

Eva Šonková
předsedkyně senátu